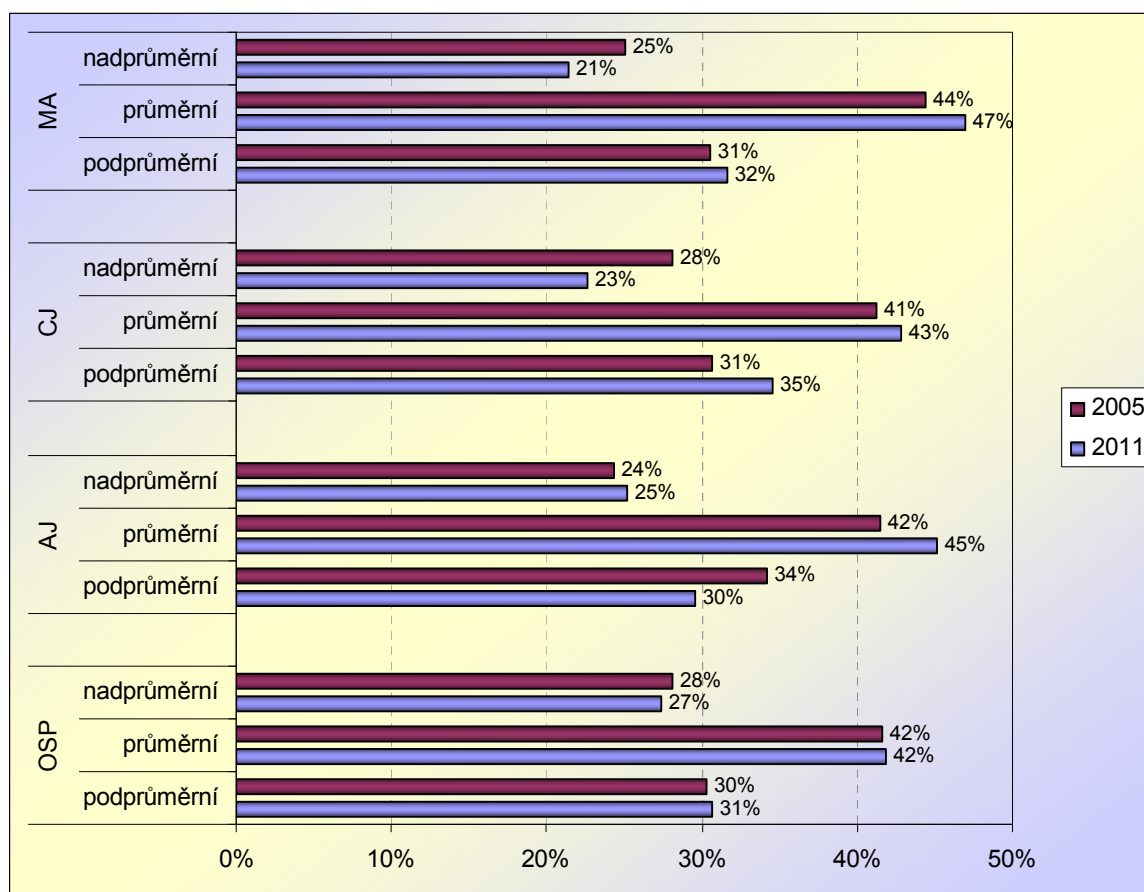

Vysvědčení českým školám: žáci nemají horší předpoklady, zhoršují se ale ve znalostech

Společnost Scio realizovala na podzim roku 2005 a 2011 testování 9. ročníků základních škol. Součástí obou šetření byly téměř shodné testy. Počet testovaných opakovaně dosáhl počtu téměř 25 tisíc žáků. Obou testování se zúčastnilo 273 škol, což je dostatečně velký vzorek pro posouzení, zda a jak se změnila schopnosti a znalosti českých deváťáků, a to v **českém jazyce, v matematice a v angličtině**.

Statistické porovnání výsledků z dvou uvedených let ukazuje, že obecné studijní předpoklady (měřeno testem OSP) zůstávají nezměněny. Minimálně v některých

předmětech však dochází ke znatelným posunům v úrovni znalostí (měřeno předmětovými testy).

Negativní posun je nejvýznamnější u matematiky, kde výrazně ubylo žáků v oblasti nadprůměru (těch nejlepších), přičemž se tato část posunula do průměru.

Mírnější zhoršení se týká i českého jazyka, kde došlo jak k poklesu nadprůměrných žáků, tak k výraznějšímu navýšení těch, kteří se ocitají v podprůměru.

U anglického jazyka **došlo naopak k posunu z podprůměru do průměru**, což je pozitivní signál.

Je zajímavé, že zhoršení není plošné (co se týká předmětů) a že tedy - velmi pravděpodobně - hraje roli motivace žáků učit se. Dalším zajímavým poznatkem je i fakt, že nelze vysledovat žádné trendy (zlepšování určitých skupin škol např. dle velikosti, místa, typu). Jinými slovy, zlepšení či zhoršení nelze přičítat nějakému společnému jmenovateli, záleží zejména na dané škole a jejím vlastním vývoji.

Studijní předpoklady žáků se mezi roky 2005 a 2011 významně nezměnily. Změny byly pouze dílčího charakteru. Došlo například ke zhoršení hrubé úspěšnosti u úloh se zlomky, s procentními počty a geometrií. Tento trend se potvrdil i u podobných úloh v testu z matematiky.

V angličtině se čeští žáci zlepšují

Ke zlepšení došlo v testu z anglického jazyka. Žáci se v angličtině po 6 letech zlepšili významně a stejnoměrně v tom smyslu, že dnešní podprůměrní umějí víc než tehdejší podprůměrní apod. Výrazné zlepšení bylo zaznamenáno v otázkách zaměřených na konverzaci a komplexní cvičení. V poslechových částech dopadly výborně jednoduché otázky, zejména na určení času, složitější otázky měly proti

nim úspěšnost méně než poloviční. Současným deváťákům jde lépe čtení a porozumění textu.

V českém jazyce jsou dovednosti žáků po 6 letech významně horší, ubylo dobrých a velmi dobrých žáků, přibylo průměrných a podprůměrných. Podíl podprůměrných zůstal beze změny. Přesto se objevily úlohy, kde se současní deváťáci oproti svým předchůdcům polepšili. Šlo o některé úlohy, v nichž měli žáci určit, je-li věta napsaná bez chyby.

Významné zhoršení v matematice

V matematice jsou dovednosti žáků po 6 letech významně horší, ubylo velmi dobrých žáků, přibylo průměrných. Podíl podprůměrných zůstal beze změny. V testu z matematiky dokonce nebylo u žádné úlohy zaznamenáno zlepšení hrubé úspěšnosti. Pokles se pohyboval v rozmezí od 1 do 15 %. Analýza výsledků odhalila, že žákům činí potíže poměrně jednoduché numerické počítání, zlomky a kombinace jednotek a různých forem zápisu čísel. Největší potíže a zároveň největší úbytek správných odpovědí byly zaznamenány u úloh zaměřených na výpočty kombinující zlomky a desetinná čísla. Výsledky z matematiky jsou v souladu se závěry mezinárodních šetření PISA a TIMSS.

Testování bylo v obou letech provázeno dotazníkovým šetřením. Děti mohly v dotazníku vyjádřit preference ohledně jejich dalšího studia, část otázek zjišťovala, jaký je celkový pohled žáků na školu, kterou navštěvují, nebo jaký je jejich názor na výuku klíčových předmětů a na přístup jejich učitelů. Více než třem čtvrtinám žáků se ve škole líbí a výuku v hlavních předmětech hodnotí pozitivně. Podíly žáků, které výuka baví, pozitivně hodnotí výuku i přístup učitelů a cítí se ve škole dobře, zůstaly v rozmezí 6 let téměř stejné. Významná změna nastala u volby střední školy. Přibylo zájemců o gymnázia a o učební obory s maturitou, snížil se naopak zájem o střední odborné školy.

Jedna ze škol, která dosáhla za 6 let výrazného zlepšení, je ZŠ J. A. Komenského z Lysé nad Labem. Její ředitelka Marie Nováková vidí příčiny úspěchu v omlazení

učitelského sboru a v tom, jak škola přistupuje k žákům s individuálními vzdělávacími plány. „Tyto děti se snažíme integrovat ne tím, že jim budeme ulevovat nebo že na ně budeme klást menší nároky, ale tak, že se s nimi snažíme pracovat různými speciálními metodami, aby i při svých poruchách zvládaly základy v jednotlivých předmětech. Uvědomujeme si, že tyto děti potřebujeme připravit na život, který se s nimi nebude mazlit,“ prozradila paní ředitelka. Její škola vidí základy úspěšného vzdělávání i v dlouhodobé péči o školní klima. „Děti se rády učí tam, kde se cítí bezpečně a kde je jim dobře,“ dodala Marie Nováková.